

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीपराशरभट्टार्यैरनुगृहीतम्
॥ श्रीरङ्गराजस्तवम् ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

Our sincere thanks to *bhaṭṭarpirān paravastu vilakkuḍi sundararājan varadarājan* of California for proofreading this text.

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ श्रीरङ्गराजस्तवम् ॥

श्रीपराशर भट्टार्यः श्रीरङ्गेशपुरोहितः।
श्रीवत्साङ्कसुतः श्रीमान् श्रेयसे मेऽस्तु भूयसे ॥

श्रीरङ्गराजस्तवे पूर्वशतकम्

श्रीवत्सचिह्नमिश्रेभ्यो नम उक्तिमधीमहे।
यदुक्तयस्त्रयीकण्ठे यान्ति मङ्गलसूत्रताम् ॥ 1 ॥

रामानुजपदच्छाया गोविन्दाह्वाऽनपायिनी।
तदायत्तस्वरूपा सा जीयान्मद्विश्रमस्थली ॥ 2 ॥

रामानुजमुनिर्जीयाद्यो हरेर्भक्तियन्त्रतः।
कलिकोलाहलक्रीडामुधाग्रहमपाहरत् ॥ 3 ॥

विधाय वैदिकं मार्गमकौतस्कुतकण्टकम्।
नेतारं भगवद्भक्तेर्यामुनं मनवामहै ॥ 4 ॥

नौमि नाथमुनिं नाम जीमूतं भक्त्यवग्रहे।
वैराग्यभगवत्तत्त्वज्ञानभक्त्यभिवर्षुकम् ॥ 5 ॥

ऋषिं जुषामहे कृष्णतृष्णातत्त्वमिवोदितम्।
सहस्रशाखां योऽद्राक्षीद्द्राविडीं ब्रह्मसंहिताम् ॥ 6 ॥

नमः श्रीरङ्गनायक्यै यद्भ्रूविभ्रमभेदतः।
ईशेशितव्यवैषम्यनिम्नोन्नतमिदं जगत् ॥ 7 ॥

श्रीस्तनाभरणं तेजः श्रीरङ्गेशयमाश्रये।
चिन्तामणिमिवोद्धान्तमुत्सङ्गेऽनन्तभोगिनः ॥ 8 ॥

अस्ति वस्त्विदमित्थंत्वप्रसङ्ख्यानपराङ्मुखम्।
श्रीमत्यायतने लक्ष्मीपदलाक्षैकलक्षणम् ॥ 9 ॥

लक्ष्मीकल्पलतोत्तुङ्गस्तनस्तबकचञ्चलः।
श्रीरङ्गराजभृङ्गो मे रमतां मानसाम्बुजे ॥ 10 ॥

स्वस्ति श्रीस्तनकस्तूरीमकरीमुद्रितोरसः।
श्रीरङ्गराजाच्छरदशशतमाशास्महे तमाम् ॥ 11 ॥

पातु प्रणतरक्षायां विलम्बमसहन्निव।
सदा पञ्चायुधीं बिभ्रत्स नः श्रीरङ्गनायकः ॥ 12 ॥

अमतं मतं मतमथामतं स्तुतं
परिनिन्दितं भवति निन्दितं स्तुतम्।
इति रङ्गराजमुदजूघुषत्रयी
स्तुमहे वयं किमिति तन्न शक्रुमः ॥ 13 ॥

यदि मे सहस्रवदनादिवैभवं
निजमर्पयेत्स किल रङ्गचन्द्रमाः।
अथ शेषवन्मम च तद्वदेव वा
स्तुतिशक्त्यभावविभवेऽपि भागिता ॥ 14 ॥

सो अङ्ग ! वेद यदि वा न किलेति वेदः
सन्देग्ध्यनर्घविदमात्मनि रङ्गनाथम्।
स्थानेतदेष खलु दोषमलीमसाभिः
मद्वाग्भिरैशमतिशायनमावृणोति ॥ 15 ॥

स्वं संस्कृतद्राविडवेदसूक्तैः
 भान्तं मदुक्तैर्मलिनीकरोति ।
 श्रीरङ्गकम्रः कलभं क एव
 स्नात्वाऽपि धूलीरसिकं निषेद्धा ॥ 16 ॥

किन्तु प्रपत्तिबलतारितविष्णुमाय -
 मद्वंश्यराजकुलदुर्ललितं किलैवम् ।
 श्रीरङ्गराजकमलापदलालितत्वं
 यद्वाऽपराध्यति मम स्तुतिसाहसेऽस्मिन् ॥ 17 ॥

नाथस्य च स्वमहिमार्णवपारदृश्व
 विज्ञानवाग्विलसितं सहते न वेदः ।
 आपेक्षिकं यदि तदस्ति ममापि तेन
 श्रीरङ्गिणस्तुतिविधावहमध्यकार्षम् ॥ 18 ॥

अन्यत्रातद्गुणोक्तिर्भगवति न तदुत्कर्षचौर्यैः परेषां
 स्तुत्यत्वाद्यावदर्था फणितिरपि तथा तस्य निस्सीमकत्वात् ।
 आम्रायानामसीमामपि हरिविभवे वर्षबिन्दोरिवाब्धौ
 संबन्धात्स्वात्मलाभो न तु कबलनतः स्तोतुरेवं न किं मे ॥ 19 ॥

कावेरीमवगाहिषीय भगवद्भोगान्तरायी भवत्
 कर्मक्लेशफलाशयप्रशमनोद्वेलामलस्रोतसम् ।
 जन्तोस्संसरतोऽर्चिरादिसरणिव्यासङ्गभङ्गाय या
 लोकेऽस्मिन् विरजेव वेल्लितजला श्रीरङ्गमालिङ्गति ॥ 20 ॥

दुग्धाब्धिर्जनको जनन्यहमियं श्रीरेव पुत्री वरः
 श्रीरङ्गेश्वर एतदर्हमिह किं कुर्यामितीवाकुला ।
 चञ्चच्चामरचन्द्रचन्दनमहामाणिक्यमुक्तोत्करान्
 कावेरी लहरीकरैर्विदधती पर्येति सा सेव्यताम् ॥ 21 ॥

तीर्थं शुन्धति पाति नन्दनतरून् रथ्याङ्गणान्युक्षति
 स्नानीयार्हणपानवारि वहति स्नातः पुनीते जनान्।
 श्यामं वेदरहो व्यनक्ति पुळिने फेनैर्हसन्तीव तद् -
 गङ्गां विष्णुपदीत्वमात्रमुखरां हेमापगा हन्त्वघम् ॥ 22 ॥

अगणितगुणावद्यं सर्वं स्थिरत्रसमप्रति -
 क्रियमपि पयः पूरैराप्याययन्त्यनुजाग्रती।
 प्रवहति जगद्धात्री भूत्वेव रङ्गपतेर्दया
 शिशिरमधुराऽगाधा सा नः पुनातु मरुद्वृधा ॥ 23 ॥

तरलतनुतरङ्गैर्मन्दमान्दोल्यमान -
 स्वतटविटपिराजीमञ्जरीसुप्तभृङ्गा।
 क्षिपतु कनकनाम्नी निम्नगा नारिकेल -
 क्रमुकजमकरन्दैर्मासलापा मदंहः ॥ 24 ॥

कदलवकुल जम्बूपूगमाकन्दकण्ठ -
 द्वयससरसनीरामन्तरा सह्यकन्याम्।
 प्रबलजलपिपासालम्बमानाम्बुदौघ -
 भ्रमकरतरुबृन्दं वन्द्यतामन्तरीपम् ॥ 25 ॥

यद्विष्णोः पदमतमः परोरजोऽग्र्यं
 मुक्तानामनुविरजं विदीप्रमाहुः।
 तत्पुण्यं पुळिनमिदन्तयाऽद्य मध्ये -
 कावेरि स्फुरति तदीक्षिषीय नित्यम् ॥ 26 ॥

त्रय्यन्तप्रहतिमतीषु वैष्णवानां
 प्राप्यासु प्रचुरभवश्रमापहासु।
 कावेरीपरिचरितासु पावनीषु
 श्रीरङ्गोपवनतटीषु वर्तिषीय ॥ 27 ॥

स्फुरितशफरदीर्यन्नालिकेरीगुलुच्छ -
 प्रसृमरमधुकुल्यावर्धितानोकहानि ।
 रतिमविरति रङ्गरामरम्यस्थलानि
 क्रमुकपदसमोचामेचकानि क्रियासुः ॥ 28 ॥

अधिपरमपदं पुरीमयोध्यां
 अमृतवृतामपराजितामुशन्ति ।
 पुळिनमुपरि रङ्गराजधानी
 पिशितदृशामपि सा पुरश्चकास्ति ॥ 29 ॥

भवपदमपि दिव्यधाम कर्तुं
 तदुभयतन्त्रितहर्म्यमालिकेव ।
 भवनमणितलैर्विजृम्भमाणा
 जयतितरामिह रङ्गराजधानी ॥ 30 ॥

मणिमकररुचीर्वितत्य पाशान्
 विसृमरकेतुकरैर्मृगं हिमांशोः ।
 श्रिय इव नवकेलये जिघृक्षुः
 सुखयतु रङ्गपुरी चकासती नः ॥ 31 ॥

जनपदसरिदन्तरीपपुष्यत्
 पुरपरिपालननित्यजागरूकान् ।
 प्रहरणपरिवारवाहनाढ्यान्
 कुमुदमुखान् गणनायकान् नमामि ॥ 32 ॥

अहतसहजदास्याः सूरयस्त्रस्तबन्धा
 विमलचरमदेहा इत्यमी रङ्गधाम ।
 महितमनुजतिर्यक्स्थावरत्वाश्श्रयन्ते
 सुनियतमिति ह स्म प्राहुरेभ्यो नमः स्तात् ॥ 33 ॥

श्रीरङ्गदिव्यभवनं भुवि गोपुराणां
 प्राकारितेन निकरेण गरुत्मतेव।
 पार्श्वप्रसारितपतत्रपुटेन भक्त्या
 नानातनूभिरुपगूढमुपघ्नयामः ॥ 34 ॥

प्राकारमध्याजिरमण्डपोत्तया
 सद्वीपरत्नाकररत्नशैला।
 सर्वसहा रङ्गविमानसेवां
 प्राप्तेव तन्मन्दिरमाविरस्ति ॥ 35 ॥

जितबाह्यजिनादिमणिप्रतिमा
 अपि वैदिकयन्त्रिव रङ्गपुरे।
 मणिमण्डपवप्रगणान् विदधे
 परकालकविः प्रणमेमहि तान् ॥ 36 ॥

स्मेराननाक्षिकमलैर्नमतः पुनानान्
 दंष्ट्रागदाभ्रुकुटिभिर्द्विषतो धुनानान्।
 चण्डप्रचण्डमुखतः प्रणमामि रङ्ग -
 द्वारावलीषु चतसृष्वधिकारभाजः ॥ 37 ॥

सर्वात्मसाधारणनाथगोष्ठी -
 पूरेऽपि दुष्पूरमहावकाशम्।
 आस्थानमानन्दमयं सहस्र -
 स्थूणादिनाऽऽम्नातमवाप्रवानि ॥ 38 ॥

विहरति हरौ लक्ष्म्या लीलातपत्रपरिष्क्रिया -
 विनिमयविधासूनासूनिक्रियासफलोत्पलाम्।
 अथ मुनिमनः पद्मेष्वब्जासहायविहारज -
 श्रमहरतटीं यामस्तामैन्दवीमरविन्दिनीम् ॥ 39 ॥

तापत्रयीमैन्दवपुष्करिण्यां
 निमज्ज्य निर्वापयिताऽस्मि यस्याः।
 अभ्यासतोऽपामघमर्षणीनां
 चन्द्रस्सुधादीधितितामवाप ॥ 40 ॥

पूर्वेण तां तद्वदुदारनिम्न -
 प्रसन्नशीताशयमग्रनाथाः।
 पराङ्कुशाद्याः प्रथमे पुमांसो
 निषेदिवांसो दश मां दयेरन् ॥ 41 ॥

आधारशक्तिमुपरि प्रकृतिं परेण
 तां कूर्ममत्र फणिनं पृथिवीं फणासु।
 पृथ्व्यां पयोधिमधितन्नलिनं निधाय
 श्रीरङ्गधाम सुनिविष्टमभिष्टवानि ॥ 42 ॥

परेण नाकं पुरि हेममय्यां
 यो ब्रह्मकोशोऽस्त्यपराजिताख्यः।
 श्रीरङ्गनाम्ना तमपौरुषेयं
 विमानराजं भुवि भावयानि ॥ 43 ॥

अनाद्याम्नातत्वात्पुरुषरचनादोषरहितं
 जने तांस्तान् कामान् विदधदपि सायुज्यहृदयम्।
 असन्देहाध्यासं भगवदुपलम्भस्थलममी
 प्रतीमः श्रीरङ्गं श्रुतिशतसमानर्द्धि शरणम् ॥ 44 ॥

अपि फणिपतिभावाच्छुभ्रमन्तशशयालोः
 मरकतसुकुमारैरङ्गभर्तुर्मयूखैः।
 सकलजलधिपानश्यामजीमूतजैत्रं
 पुळकयति विमानं पावनं लोचने नः ॥ 45 ॥

व्यापि रूपमपि गोष्पदयित्वा
 भक्तवत्सलतयोज्झितवेलम्।
 तद्द्विषन्तपनृकेसरिरूपं
 गोपुरोपरि विजृंभितमीडे ॥ 46 ॥

अहमलमवलम्बस्सीदतामित्यजस्रं
 निवसदुपरिभागे गोपुरं रङ्गधाम्नः।
 क्वचन नृपरिपाटीवासितं क्वापि सिंह -
 क्रमसुरभितमेकं ज्योतिरग्रे चकास्ति ॥ 47 ॥

संशोध्य पावनमनोहरदृष्टिपातैः
 देवाय मामपि निवेदयतां गुरूणाम्।
 सव्योत्तरे भगवतोऽस्य कटाक्षवीक्षा -
 पङ्क्तिं प्रपद्य परितः परितो भवेयम् ॥ 48 ॥

श्रीरङ्गराजकरनम्रितशाखिकाभ्यो
 लक्ष्म्या स्वहस्तकलितश्रवणावतंसम्।
 पुत्रागतल्लजमजस्रसहस्रगीति -
 सेकोत्थदिव्यनिजसौरभमामनामः ॥ 49 ॥

श्रीरङ्गचन्द्रमसमिन्दिरया विहर्तुं
 विन्यस्य विश्वचिदचिन्नयनाधिकारम्।
 यो निर्वहत्यनिशमङ्गुलिमुद्रयैव
 सेनान्यमन्यविमुखास्तमशिश्रियाम ॥ 50 ॥

सैन्यधुरीणप्राणसहायां
 सूत्रवतीमाशिश्रियमम्बाम्।
 श्रीपदलाक्षालाञ्छितसेवा -
 प्रोतलसद्दोर्वल्लिविलासाम् ॥ 51 ॥

विदधतु सुखं विष्वक्सेनस्य ते प्रथमे भटाः
 करिमुखजयत्सेनौ कालाह्वसिंहमुखौ च नः।
 जगति भजतां तत्तत्प्रत्यूहतूलदवानलाः
 दिशि दिशि दिवारात्रं श्रीरङ्गपालनकर्मठाः ॥ 52 ॥

श्रुतिमयमतिहर्षप्रश्रयस्मेरवक्त्रं
 मणिमुकुरमिवाग्रे मङ्गलं रङ्गधाम्नः।
 शरणमभिगताः स्मो यत्र रूपस्वरूप -
 स्वगुणमहिमदर्शी मोदते रङ्गशायी ॥ 53 ॥

तार्क्ष्यपक्षतिवदस्य वल्लभां
 रुद्रया सह सुकीर्तिमर्चये।
 हर्षबाष्पमपि कीर्तिमर्थिनां
 यन्मुखेन कमला कटाक्षयेत् ॥ 54 ॥

स्वास्त्ररूपस्फुरन्मौलि मा शब्द इत् -
 युद्धुनानां सुरांस्तर्जनीमुद्रया।
 नाथनिद्रोचितोन्निद्रताम्रेक्षणां
 सञ्चरन्तीं स्तुमस्तां च पञ्चायुधीम् ॥ 55 ॥

अस्त्रग्रामाग्रेसरं नाथवीक्षा -
 शीधुक्षीबोद्वेलनृत्ताभिरामम्।
 चक्रं दैत्यच्छेदकल्माषिताङ्गं
 भ्राम्यज्वालामालभारि प्रपद्ये ॥ 56 ॥

हनुभूषविभीषणयोः स्यां
 यतमाविह मोक्षमुपेक्ष्य।
 रघुनायकनिष्क्रयभूतं
 भुवि रङ्गधनं रमयेते ॥ 57 ॥

इतो बहिः पञ्च पराञ्चि खानि
 प्रत्यञ्चि तानि स्युरितोऽन्तरित्थम्।
 औपाधिकेभ्यो निरुपाधिभोग्ये
 प्रत्याहरद्वेत्रवरं ब्रजामि ॥ 58 ॥

शेषशयलोचनामृत -
 नदीरयाकुलितलोलमानानाम्।
 आलम्बमिवामोद -
 स्तम्भद्वयमन्तरङ्गमभियामः ॥ 59 ॥

श्रीरङ्गान्तर्मन्दिरं दीप्रशेषं
 श्रीभूमीतद्रम्यजामातृगर्भम्।
 पश्येम श्रीदिव्यमाणिक्यभूषा
 मञ्जूषायास्तुल्यमुन्मीलितायाः ॥ 60 ॥

लीलालताकृपाणी -
 भृङ्गारपतद्गर्हितकराग्राः।
 प्रोतावतंसितकुचाः
 पदाब्जसंवाहिनीर्वयं स्तुमहे ॥ 61 ॥

मुकुलितनलिनास्सकौमुदीका
 इव सुनिशा विमलादिका नवापि।
 शिरसि कृतनमस्यदेकहस्ता
 इतरकरोच्चलचामराः श्रयेयम् ॥ 62 ॥

उत्फुल्लपङ्कजतटाकमिवोपयानि
 श्रीरङ्गराजमिह दक्षिणसव्यसीम्नोः।
 लक्ष्मीं विहाररसिकामिव राजहंसीं
 छायामिवाभ्युदयिनीमवनीं च तस्याः ॥ 63 ॥

पिब नयन ! पुरस्ते रङ्गधुर्याभिधानं
 स्थितमिव परिफुल्लत्पुण्डरीकं तटाकम् ।
 श्रियमपि विहरन्तीं राजहंसीमिवास्मिन्
 प्रतिफलनमिवास्याः पश्य विश्वंभरां च ॥ 64 ॥

सौशील्यशीतलमवेलकृपातरङ्ग -
 संप्लाविताखिलमकृत्रिमभूम निम्नम् ।
 लक्ष्म्या च वासितमभूम विगाहमानाः
 श्रीरङ्गराजमिषपद्मसरः प्रसन्नम् ॥ 65 ॥

सिंहासने कमलया क्षमया च विश्वं
 एकातपत्रयितुमस्मदसून्निषण्णम् ।
 लक्ष्मीस्वयंवरसनाथितयौवनश्री -
 सौन्दर्यसंपदवलिप्तमिवालिहीय ॥ 66 ॥

आपादमूलमणिमौलि समुल्लसन्त्या
 स्वातन्त्र्यसौहृदतरङ्गितयाऽङ्गभङ्गा ।
 सख्यं समस्तजनचेतसि सन्दधानं
 श्रीरङ्गराजमनिमेषमनुस्त्रियास्म ॥ 67 ॥

क्षितिकमलनिवासाकल्पवल्लीसलीलो -
 लुठनदशदिशोद्यद्यौवनारम्भजृम्भः ।
 श्रममपहरतां मे रङ्गधामेति तत्त -
 द्वरमयफलनम्रः पत्रलः पारिजातः ॥ 68 ॥

संभाषमाणमिव सर्ववशंवदेन
 मन्दस्मितेन मधुरेण च वीक्षणेन ।
 दिव्यास्त्रपुष्पितचतुर्भुजमत्युदारं
 रङ्गास्पदं मम शुभाश्रयमाश्रयाणि ॥ 69 ॥

एते शङ्खगदासुदर्शनभृतः क्षेमङ्करा बाहवः
 पादद्वन्द्वमिदं शरण्यमभयं भद्रं च वो हे जनाः !।
 इत्युचुष्यभयङ्करे करतले स्मरेण वक्त्रेण तत्
 व्याकुर्वन्निव निर्वहेन्मम धुरं श्रीरङ्गसर्वसहः ॥ 70 ॥

अङ्गैरहंप्रथमिकाचरितात्मदानैः
 आमोदमाननवयौवनसावलेपैः।
 है ! पारिजातमिव नूतनतायमान -
 शाखाशतं कथमधीमहि रङ्गधुर्यम् ॥ 71 ॥

आलोका हृदयालवो रसवशादीशानमीषत्स्मितं
 प्रच्छायानि वचांसि पद्मनिलयाचेतश्शरव्यं वपुः।
 चक्षुष्मन्ति गतागतानि त इमे श्रीरङ्गशृङ्गार ! ते
 भावा यौवनगन्धिनः किमपरं सिञ्चन्ति चेतांसि नः ॥ 72 ॥

आयत्किरीटमलिकोल्लसदूर्ध्वपुण्ड्रं
 आकर्णलोचनमनङ्कुशकर्णपाशम्।
 उत्फुल्लवक्षसमुदायुधबाहुमर्ह -
 त्रीविञ्च रङ्गपतिमब्जपदं भजामः ॥ 73 ॥

अब्जन्यस्तपदाब्जमञ्चितकटीसंवादिकौशेयकं
 किञ्चित्ताण्डवगन्धिसंहननकं निर्व्याजमन्दस्मितम्।
 चूडाचुम्बिमुखाम्बुजं निजभुजाविश्रान्तदिव्यायुधं
 श्रीरङ्गे शरदश्शतं तत इतः पश्येम लक्ष्मीसखम् ॥ 74 ॥

अग्रे ताक्षर्येण पश्चादहिपतिशयनेनात्मना पार्श्वयोश्च
 श्रीभूमिभ्यामृतस्या नयनचुलकनैस्सेव्यमानामृतौघम्।
 वक्त्रेणाविःस्मितेन स्फुरदभयगदाशङ्खचक्रैर्भुजाग्रैः
 विश्वस्मै तिष्ठमानं शरणमशरणा रङ्गराजं भजामः ॥ 75 ॥

आर्तापाश्रयमर्थिकल्पकमसह्यागस्करक्षमातलं
 सद्यस्संश्रितकामधेनुमभियत्सर्वस्वमस्मद्भनम् ।
 श्रीरङ्गेश्वरमाश्रयेम कमलाचक्षुर्महीजीवितं
 श्रीरङ्गे स सुखाकरोतु सुचिरं दास्यं च धत्तां मयि ॥ 76 ॥

स्वफणवितानदीप्रमणिमालिसुदामरुचि -
 म्रदिमसुगन्धिभोगसुखशायितरङ्गधनम् ।
 मदभरमन्थरोच्छ्वसितनिश्चसितोत्तरलं
 फणिपतिडोलिकातलिममाश्वसिमः प्रणताः ॥ 77 ॥

वटदलदेवकीजठरवेदशिरः कमला
 स्तनशठकोपवाग्वपुषि रङ्गगृहे शयितम् ।
 वरदमुदारदीर्घभुजलोचनसंहननं
 पुरुषमुपासिषीय परमं प्रणतार्तिहरम् ॥ 78 ॥

उदधिपरमव्योम्नोर्विस्मृत्य पद्मवनालया -
 विनिमयमयीं निद्रां श्रीरङ्गनामनि धामनि ।
 फणिपरिवृढस्फारप्रश्वासनिःश्वसितक्रम -
 स्वलितनयनं तन्वन् मन्वीत नः परमः पुमान् ॥ 79 ॥

जलधिमिव निपीतं नीरदेनाद्रिमब्धौ
 निहितमिव शयानं कुञ्जरं वाऽद्रिकुञ्जे ।
 कमलपदकराक्षं मेचकं धाम्नि नीले
 फणिनमधिशयानं पूरुषं वन्दिषीय ॥ 80 ॥

श्रीरङ्गेशय इह शर्म निर्मिमीतां
 आताम्राधरपदपाणिविद्रुमो नः ।
 कावेरीलहरिकरोपलाल्यमानो
 गम्भीराद्भुत इव तर्णकोऽर्णवस्य ॥ 81 ॥

सिञ्चेदिमं च जनमिन्दिरया तटित्वान्
 भूषामणिद्युतिभिरिन्द्रधनुर्दधानः।
 श्रीरङ्गधामनि दयारसनिर्भरत्वाद्
 अद्रौ शयालुरिव शीतलकालमेघः ॥ 82 ॥

आमौलिरत्नमकरात्पुनरा च पद्भ्यां
 धामक्रमोन्नमदुदारमनोहराङ्गम्।
 श्रीरङ्गशेषशयनं नयनैः पिबामः
 पश्यन्मनःप्रवणमोघमिवामृतस्य ॥ 83 ॥

अरविन्दितमङ्घ्रिपाणिवक्त्रैः
 अपि तापिञ्छितमञ्जिताङ्गकान्त्या।
 अधरेण च बन्धुजीवितं श्रीः
 नियतं नन्दनयेत रङ्गचन्द्रम् ॥ 84 ॥

अन्योन्यरञ्जकरुचोऽनुपमानशोभाः
 दिव्यस्रगम्बरपरिष्करणाङ्गरागाः।
 संस्पर्शतः पुलकिता इव चिन्मयत्वात्
 रङ्गेन्दुकान्तिमधिकामुपबृंहयन्ति ॥ 85 ॥

द्रुतकनकजगिरिपरिमिलदुदधि -
 प्रचलितलहरिवदहमहमिकया।
 स्रपयति जनमिममपहरति तमः
 फणिशयमरतकमणिकिरणगणः ॥ 86 ॥

भोगीन्द्रनिःश्वसितसौरभवर्धितं श्री
 नित्यानुषक्तपरमेश्वरभावगन्धि।
 सौरभ्यमाप्लुतदिशावधि रङ्गनेतुः
 आनन्दसंपदि निमज्जयते मनांसि ॥ 87 ॥

रङ्गभर्तुरपि लोचनचर्चा
 साहसावलिषु लेखयमानम्।
 पुष्पहास इति नाम दुहानं
 सौकुमार्यमतिवाङ्मनसं नः ॥ 88 ॥

एकैकस्मिन्परमवयवेऽनन्तसौन्दर्यमग्नं
 सर्वं द्रक्ष्ये कथमिति मुधा मामथा मन्दचक्षुः।
 त्वां सौभ्रात्रव्यतिकरकरं रङ्गराजाङ्गकानां
 तल्लावण्यं परिणमयिता विश्वपारीणवृत्ति ॥ 89 ॥

वपुर्मन्दारस्य प्रथमकुसुमोल्लाससमयः
 क्षमालक्ष्मीभृङ्गीसकलकरणोन्मादनमधु।
 विकासस्सौन्दर्यस्रजि रसिकताशीधुचुलको
 युवत्वं रङ्गेन्दोस्सुरभयति नित्यं सुभगताम् ॥ 90 ॥

किरीटचूडरत्नराजिराधिराज्यजल्पिका।
 मुखेन्दुकान्तिरुन्मुखं तरङ्गितेव रङ्गिणः ॥ 91 ॥

शिखारत्नोद्दीपं दिशि दिशि च माणिक्यमकरी -
 लसच्छृङ्गं रङ्गप्रभुमणिकिरीटं मनुमहे।
 समुत्तुङ्गस्फीतं चिदचिदधिराजश्रिय इव
 प्रियाक्रीडं चूडामणिमपि नितम्बं तमभितः ॥ 92 ॥

विहरतु मयि रङ्गिणश्चूलिका
 भ्रमरकतिलकोर्ध्वपुण्ड्रोज्ज्वलम्।
 मुखममृततटाकचन्द्राम्बुज -
 स्मयहरशुचिमुग्धमन्दस्मितम् ॥ 93 ॥

मुखपुण्डरीकमुपरि त्रिकण्टकं
 तिलकाश्च केसरसमास्समौक्तिकाः।

इह रङ्गभर्तुरभियन्मधुव्रत -
प्रकरश्रियं भ्रमरकाणि बिभ्रति ॥ 94 ॥

हृदयं प्रसादयति रङ्गपतेः
मधुरोर्ध्वपुण्ड्रतिलकं ललितम्।
अलिकार्धचन्द्रदलसंवलितां
अमृतस्रुतिं यदभिशङ्कयते ॥ 95 ॥

सरसीरुहे समवनाम्य मदात्
उपरि प्रनृत्यदलिपङ्क्तिनिभे।
स्फुरतो भ्रुवावुपरि लोचनयोः
सविलासलास्यगति रङ्गभृतः ॥ 96 ॥

स्मरशरनलिनभ्रमान्नेत्रयोः
परिसरनमदिक्षुचापच्छवि।
युगमुदयति रङ्गभर्तुर्भ्रुवोः
गुरुकुलमिव शार्ङ्गनृत्तश्रियः ॥ 97 ॥

कृपया परया करिष्यमाणे
सकलाङ्गं किल सर्वतोऽक्षि नेत्रे।
प्रथमं श्रवसी समास्तृणाते
इति दैर्घ्येण विदन्ति रङ्गनेतुः ॥ 98 ॥

श्रवोनासारोधात्तदवधिकडोलायितगते
विशालस्फीतायद्रुचिरशिशिराताम्रधवले।
मिथो बद्धस्पर्धस्फुरितशफरद्वन्द्वललिते
क्रियास्तां श्रीरङ्गप्रणयिनयनाब्जे मयि दयाम् ॥ 99 ॥

करुणामृतकूलमुद्धहैषा
प्रणमत्स्वागतिकी प्रसन्नशीता।

मयि रङ्गधनोपकर्णिकाऽक्ष्णोः
सरितोर्वीक्षणवीचिसन्ततिःस्तात् ॥ 100 ॥

विलसति नासा कल्पकवल्ली
मुग्धेव रङ्गनिलयस्य ।
स्मितमपि तन्नवकुसुमं चिबुक -
कपोलं च पल्लवोल्लसितम् ॥ 101 ॥

नयनशफरिविद्धौ कर्णपाशावरुद्धौ
रुष इव लुठतोऽर्चिर्मञ्जरीरुद्रिरन्तौ ।
परिमिलदलकालीशैवलामंसवेलाम्
अनुमणिमकरोद्धौ रङ्गधुर्यामृताब्धेः ॥ 102 ॥

अधरमधुराम्भोजं तत्कर्णपाशमृणालिका -
वलयमभि मामास्तां रङ्गेन्दुवक्त्रसरश्चिरम् ।
नयनशफरं नासाशैवालवल्लरि कर्णिका -
मकरमलकश्रेणीपर्यन्तनीलवनावलि ॥ 103 ॥

रमयतु स मां कण्ठः श्रीरङ्गनेतुरुदञ्चित -
क्रमुकरुणग्रीवाकम्बुप्रलम्बमलिमुचः ।
प्रणयविलगल्लक्ष्मीविश्वंभराकरकन्दली -
कनकवलयक्रीडासङ्क्रान्तरेख इवोल्लसन् ॥ 104 ॥

अधिष्ठानस्तम्भौ भुवनपृथुयन्त्रस्य कमला -
करेणोरालाने अरिकरिघटोन्माथमुसलौ ।
फणीन्द्रस्फीतस्रग्व्यतिकरितसन्दिग्धविभवौ
भुजौ मे भूयास्तामभयमभि रङ्गप्रणयिनः ॥ 105 ॥

प्रतिजलधितो वेलाशय्यां विभीषणकौतुकात्
पुनरिव पुरस्कर्तुं श्रीरङ्गिणः फणिपुङ्गवे ।

समुपदधतः कञ्चित्कञ्चित्प्रसारयतो भुज -
द्वयमपि सदा दानश्रद्धालु दीर्घमुपास्महे ॥ 106 ॥

कुसुमभरालसौ स्फटिकवेदिशयौ विटपा -
वमरतरोः परं परिहसत् पृथु रङ्गभुजः।
बहुमणिमुद्रिकाकनककङ्कणदोर्वलयैः
किसलयि दोर्द्वयं फणिनि निर्भरसुप्तमिमः ॥ 107 ॥

मद्रक्षाव्रतकौतुके सुकटके विक्रान्तिकर्णे जपे
शार्ङ्गज्याकिणकर्कशिम्नि सुमनस्त्रङ्गोहने मार्दवे।
दोर्द्वन्द्वं बहुशः प्रलोभ्य कमलालीलोपधानं भवत्
तच्चित्रालकमुद्रितं विजयते श्रीरङ्गसंसङ्गिनः ॥ 108 ॥

भवार्तानां वक्त्रामृतसरसि मार्गं दिशदिव
स्वयं वक्त्रेणेदं वरदमिति सन्दर्शितमिव।
कराम्भोजं पङ्केरुहवनरुषा पाटलमिव
श्रयामि श्रीरङ्गेशयितुरुपधानीकृतमहम् ॥ 109 ॥

किरीटं श्रीरङ्गेशयितुरुपधानीकृतभुजः
विधीशाधीशत्वाद्घटत इति संस्पृश्य वदति।
निहीनानां मुख्यं शरणमिति बाहुस्तदितरः
स्फुटं ब्रूते पादाम्बुजयुगळमाजानुनिहितः ॥ 110 ॥

मलयजशशिलिसं मालतीदामतल्पं
सुमणिसरवितानं कौस्तुभस्वस्तिदीपम्।
दनुजवृषविषाणोल्लेखचित्रं च लक्ष्मी -
ललितगृहमुपासे रङ्गसर्वसहोरः ॥ 111 ॥

हारस्फारितफेनमंशुलहरीमालर्द्धि मुक्ताफल -
श्रेणीशीकरदुर्दिनं तत इतो व्याकीर्णरत्नोत्करम्।

आविःकौस्तुभलक्ष्मि रङ्गवसतेर्निस्सीमभूमाद्भुतं
वक्षो मन्दरमथ्यमानजलधिश्लाघं विलोकेमहि ॥ 112 ॥

वक्षःस्थल्यां तुलसिकमलाकौस्तुभैर्वैजयन्ती
सर्वेशत्वं कथयतितरां रङ्गधाम्नस्तदास्ताम्।
कूर्मव्याघ्रीनखपरिमिलत्पञ्चहेती यशोदा -
नद्धा मौग्ध्याभरणमधिकं नस्समाधिं धिनोति ॥ 113 ॥

कियान् भरो मम जगदण्डमण्डली -
त्यतृप्तिः कृशितमिवोदरं विभोः।
रिरक्षिषोचितजगतीपरम्परां
परामिव प्रथयति नाभिपङ्कजम् ॥ 114 ॥

त्रिविधचिदचिद्धन्दं तुन्दावलम्बिवलित्रयं
विगणयदिवैश्वर्यं व्याख्याति रङ्गमहेशितुः।
प्रणतवशतां ब्रूते दामोदरत्वकरः किणः
तदुभयगुणाकृष्टं पट्टं किलोदरबन्धनम् ॥ 115 ॥

त्रयो देवास्तुल्यास्त्रितयमिदमद्वैतमधिकं
त्रिकादस्मात्तत्त्वं परमिति वितर्कान् विघटयन्।
विभोर्नाभीपद्मो विधिशिवनिदानं भगवतः
तदन्यद्भ्रूभङ्गीपरवदिति सिद्धान्तयति नः ॥ 116 ॥

गर्भे कृत्वा गोप्तुमनन्तं जगदन्तः
मज्जद्भ्रूम्या वाञ्छति साम्यं ननु नाभिः।
उत्क्षिप्यैतत्प्रेक्षितुमुद्यद्भ्रूमिभूयं
नाभीपद्मो रंहति रङ्गायतनाब्धेः ॥ 117 ॥

मदमिव मधुकैटभस्य रम्भा -
करभकरीन्द्रकराभिरूप्यदर्पम्।

स्फुटमिव परिभूय गर्वगुर्वोः
किमुपमिमीमहि रङ्गकुञ्जरोर्वोः ॥ 118 ॥

कटीकान्तिसंवादिचातुर्य नीवी -
लसद्रत्नकाञ्चीकलापानुलेपम् ।
महाभ्रंलिहन्मेरुमाणिक्यसानूः
इवाभाति पीताम्बरं रङ्गबन्धोः ॥ 119 ॥

भर्मस्थलांशुपरिवेष इवाम्बुराशेः
सन्ध्याम्बुवाहनिकुरम्बमिवाम्बरस्य ।
शम्पाकदम्बकमिवाम्बुमुचो मनो नः
पीताम्बरं पिबति रङ्गधुरन्धरस्य ॥ 120 ॥

वैभूषण्यां कान्तिराङ्गी निमग्रा
विष्वद्रीची क्वापि सोन्मादवृत्तिः ।
जाने जानुद्वन्द्ववार्ताविवर्तो
जातः श्रीमद्रङ्गतुङ्गालयस्य ॥ 121 ॥

श्रीरङ्गेशयजङ्घे श्रीभूम्यामर्शहर्षकण्टकिते ।
तत्केलिनलिनमांसलनालद्वयललितमाचरतः ॥ 122 ॥

वन्दारुबृन्दारकमौलिमाला -
युञ्जानचेतः कमलाकरेभ्यः ।
सङ्क्रान्तरागाविव पादपद्मौ
श्रीरङ्गभर्तुर्मनवै नवै च ॥ 123 ॥

यद्वृन्दावनपण्डितं दधिरवैर्यत्ताण्डवं शिक्षितं
यल्लक्ष्मीकरसौख्यसाक्षि जलजप्रस्पर्धमानद्धि यत् ।
यद्भक्तेष्वजलस्थलज्ञमपि यद्वृत्यप्रसङ्गोत्सुकं
तद्विष्णोः परमं पदं वहतु नः श्रीरङ्गिणो मङ्गळम् ॥ 124 ॥

शिञ्जानश्रुतिशिञ्जिनीमणिरवैर्वज्रारविन्दध्वज -
 च्छत्रीकल्पकशङ्खचक्रमुकुरैस्तैस्तैश्च रेखामयैः।
 ऐश्वर्येण जयं त्रिविक्रममुखं घुष्यद्विराग्रेडितं
 श्रीरङ्गेशयपादपङ्कजयुगं वन्दामहे सुन्दरम् ॥ 125 ॥

पुनानि भुवनान्यहं बहुमुखीति सर्वाङ्गुली
 झलज्झलितजाह्नवीलहरिबृन्दसन्देहदाः।
 दिवा निशि च रङ्गिणश्चरणचारुकल्पद्रुम -
 प्रवालनवमञ्जरीः नखरुचीर्विगाहेमहि ॥ 126 ॥

श्रीरङ्गेन्दोः पदकिसलये नीलमञ्जीरमैत्र्या
 वन्दे वृन्तप्रणयिमधुपत्रातराजीवजैत्रे।
 नित्याभ्यर्चानतविधिमुखस्तोमसंशय्यमानैः
 हेमाम्भोजैर्निबिडनिकटे रामसीतोपनीतैः ॥ 127 ॥

श्रीरङ्गराजस्तवे उत्तरशतकम्

हर्तुं तमस्सदसती च विवेक्तुमीशो
मानं प्रदीपमिव कारुणिको ददाति ।
तेनावलोक्य कृतिनः परिभुञ्जते तं
तत्रैव केऽपि चपलाश्लभीभवन्ति ॥ 1 ॥

या वेदबाह्याः स्मृतयोऽर्हदादेः
वेदेषु याः काश्च कुदृष्टयस्ताः ।
आगस्कृतां रङ्गनिधे ! त्वदध्व -
न्यन्धङ्करण्यः स्मृतवान् मनुस्तत् ॥ 2 ॥

प्रत्यक्षप्रमथनपश्यतोहरत्वात्
निर्दोषश्रुतिविमतेश्च बाह्यवर्त्म ।
दुस्तरकप्रभवतया च वक्तृदोष -
स्पृष्ट्या च प्रजहति रङ्गविन्द ! वृद्धाः ॥ 3 ॥

अवयवितयेदङ्कुर्वाणैर्बहिष्करणैर्वपुः
निरवयवकोऽहङ्कारार्हः पुमान् करणातिगः ।
स्फुरति हि जनाः प्रत्यासत्तेरिमौ न विविञ्जते
तदधिकुरुतां शास्त्रं रङ्गेश ! ते परलोकिनि ॥ 4 ॥

प्रत्यक्षा श्रुतिरर्थधीश्च न तथा दोषास्तदर्थः पुनः
धर्माधर्मपरावरेश्वरमुखः प्रत्यक्षबाध्यो न च ।
तच्चार्वाकमतेऽपि रङ्गरमण ! प्रत्यक्षवत् सा प्रमा
योगोन्मीलितधीस्तदर्थमथवा प्रत्यक्षमीक्षेत सः ॥ 5 ॥

न सदसदुभयं वा नोभयस्माद्बहिर्वा
जगदिति न किलैकां कोटिमाटीकते तत् ।

इति निरुपधि सर्वसर्विकातो निषेधन्
वरद ! सुगतपाशश्चोरलावं विलाव्यः ॥ 6 ॥

प्रतीतिश्चेदिष्टा न निखिलनिषेधो यदि न को
निषेद्धाऽतो नेष्टो निरुपधिनिषेधस्सदुपधौ ।
निषेधेऽन्यत्सिध्येत् वरद ! घटभङ्गे शकलवत्
प्रमाशून्ये पक्षे श्रुतिरपि मतेऽस्मिन्विजयताम् ॥ 7 ॥

योगाचारो जगदपलपत्यत्र सौत्रान्तिकस्त -
त्थीवैचित्र्यादनुमितिपदं वक्ति वैभाषिकस्तु ।
प्रत्यक्षं तत्क्षणिकयति ते रङ्गनाथ ! त्रयोऽपि
ज्ञानात्मत्वक्षणभिदुरते चक्षते तान् क्षिपामः ॥ 8 ॥

जगद्भङ्कुरं भङ्गुरा बुद्धिरात्मे -
त्यसद्वेत्त्रभावे तथा वेद्यवित्योः ।
क्षणध्वंसतश्च स्मृतिप्रत्यभिज्ञा -
दरिद्रं जगत्स्यादिदं रङ्गचन्द्र ! ॥ 9 ॥

अहमिदमभिवेद्गीत्यात्मवित्योर्विभेदे
स्फुरति यदि तदैक्यं बाह्यमप्येकमस्तु ।
प्रमितिरपि मृषा स्यान्मेयमिथ्यात्ववादे
यदि तदपि सहेरन् दीर्घमस्मन्मतायुः ॥ 10 ॥

एतद्रामास्त्रं दलयतु कलिर्ब्रह्ममीमांसकांश्च
ज्ञप्तिर्ब्रह्मैतज्ज्वलदपि निजाविद्यया बभ्रमीति ।
तस्य भ्रान्तिं तां श्लथयति जिताद्वैतविद्यस्तु जीवो
यद्यद् दृश्यं तद्वितथमिति ये ज्ञापयाञ्चक्रुरज्ञाः ॥ 11 ॥

अङ्गीकृत्य तु सप्तभङ्गिकुसृतिं स्यादस्तिनास्त्यात्मिकां
विश्वं त्वद्विभवं जगज्जिनमते नैकान्तमाचक्षते ।

भिन्नाभिन्नमिदं तथा जगदुषे वन्ध्या ममाम्बेतिवत्
नुत्नब्रह्मविदे रहः परमिदं रङ्गेन्द्र ! ते चक्षताम् ॥ 12 ॥

कणचरचरणाक्षौ भिक्षमाणौ कुतर्कैः
श्रुतिशिरसि सुभिक्षं त्वज्जगत्कारणत्वम् ।
अणुषु विपरिणाम्य व्योमपूर्वं च कार्यं
तव भवदनपेक्षं रङ्गभर्तर्ब्रुवाते ॥ 13 ॥

वेदे कर्त्राद्यभावाद्बलवति हि नयैस्त्वन्मुखे नीयमाने
तन्मूलत्वेन मानं तदितरदखिलं जायते रङ्गधामन् ! ।
तस्मात्साङ्ख्यं सयोगं सपशुपतिमतं कुत्रचित्पञ्चरात्रं
सर्वत्रैव प्रमाणं तदिदमवगतं पञ्चमादेव वेदात् ॥ 14 ॥

सञ्चष्टे नेश्वरं त्वां पुरुषपरिषदि न्यस्य यद्वाऽऽन्यपर्यात्
साङ्ख्यो योगी च काक्वा प्रतिफलनमिवैश्वर्यमूचे कयाचित् ।
भिक्षौ शैवस्सुराजम्भवमभिमनुते रङ्गराजातिरागात्
त्वां त्वामेवाभ्यधास्त्वं ननु परविभवव्यूहनाढ्यम्भविष्णुम् ॥ 15 ॥

इति मोहनवर्त्मना त्वयाऽपि
ग्रथितं बाह्यमतं तृणाय मन्ये ।
अथ वैदिकवर्मवर्मितानां
मनिताहे कुदृशां किमीश ! वर्त्म ॥ 16 ॥

संस्कारं प्रतिसञ्चरेषु निदधत्सर्गेषु तत्स्मारितं
रूपं नाम च तत्तदर्हनिवहे व्याकृत्य रङ्गास्पद ! ।
सुप्तोद्बुद्धविरिञ्चिपूर्वजनतामध्याप्य तत्तद्धितं
शासन्नस्मृतकर्तृकान् वहसि यद्वेदाः प्रमाणं ततः ॥ 17 ॥

शीक्षायां वर्णशिक्षा पदसमधिगमो व्याक्रियानिर्वचोभ्यां
छन्दश्छन्दश्चित्तौ स्याद्गमयति समयं ज्यौतिषं रङ्गनाथ ! ।

कल्पेऽनुष्ठानमुक्तं ह्युचितगमितयोर्न्यायमीमांसयोस्स्यात्
अर्थव्यक्तिः पुराणस्मृतिषु तदनुगास्त्वां विचिन्वन्ति वेदाः ॥ 18 ॥

आदौ वेदाः प्रमाणं स्मृतिरुपकुरुते सेतिहासैः पुराणैः
न्यायैस्सार्धं त्वदर्चाविधिमुपरि परिक्षीयते पूर्वभागः।
ऊर्ध्वो भागस्त्वदीहागुणविभव परिज्ञापनैस्त्वत्पदाप्तौ
वेद्यो वेदैश्च सर्वैरहमिति भगवन् ! स्वेन च व्याचकर्थ ॥ 19 ॥

क्रिया तच्छक्तिर्वा किमपि तदपूर्वं पितृसुर -
प्रसादो वा कर्तुः फलद इति रङ्गेश ! कुदृशः।
त्वदर्चेष्टापूरते फलमपि भवत्प्रीतिजमिति
त्रयीवृद्धास्तत्तद्विधिरपि भवत्प्रेरणमिति ॥ 20 ॥

आज्ञा ते सनिमित्तनित्यविधयः स्वर्गादिकाम्यद्विधिः
सोऽनुज्ञा शठचित्तशास्त्रवशतोपायोऽभिचारश्रुतिः।
सर्वीयस्य समस्तशासितुरहो ! श्रीरङ्गसर्वस्व ! ते
रक्षाकूतनिवेदिनी श्रुतिरसौ त्वन्नित्यशास्तिस्ततः ॥ 21 ॥

अत्रास्ते निधिरितिवत्पुमर्थभूते
सिद्धार्था अपि गुणरूपवृत्तवादाः।
रङ्गेश ! त्वयि सकलास्समन्वयन्ते
नोपासाफलविधिभिर्विशेष एषाम् ॥ 22 ॥

देहो देहिनि कारणे विकृतयो जातिर्गुणाः कर्म च
द्रव्ये निष्ठितरूपबुद्धिवचनास्तात्स्थ्यात् तथेदं जगत्।
विश्वं त्वय्यभिमन्यसे जगदिषे तेनाद्वितीयस्ततः
मायोपाधिविकारसङ्करकथा का नाम रङ्गेश्वर ! ॥ 23 ॥

स्थित्युत्पत्तिप्रवृत्तिग्रसननियमनव्यापनैरात्मनस्ते
शेषोऽशेषः प्रपञ्चो वपुरिति भवतस्तस्य चाभेदवादाः।

सर्वं खल्वैतदात्म्यं सकलमिदमहं तत्त्वमस्येवमाद्याः
व्याख्याता रङ्गधामप्रवण ! विजयिभिर्वैदिकैस्सार्वभौमैः ॥ 24 ॥

सराजकमराजकं पुनरनेकराजं तथा
यथाभिमतराजकं जगदिदं जजल्पुर्जडाः।
जगाववशचित्रतातरतमत्वतर्काङ्गिका
श्रुतिश्चिदचिती त्वया वरद ! नित्यराजन्वती ॥ 25 ॥

ब्रह्माद्यास्सृज्यवर्गे भ्रुकुटिभटतयोद्घाटिता नावतार -
प्रस्तावे तेन न त्वं न च तव सदृशा विश्वमेकातपत्रम्।
लक्ष्मीनेत्रा त्वयेति श्रुतिमुनिवचनैस्त्वत्परैरर्पयामः
श्रीरङ्गाम्भोधिचन्द्रोदय ! जलमुचितं वादिकौतस्कुतेभ्यः ॥ 26 ॥

दोषोपधावधिसमातिशयानसङ्ख्या
निर्लेपमङ्गलगुणौघदुघाष्पडेताः।
ज्ञानैश्वरीशकनवीर्यबलार्चिषस्त्वां
रङ्गेश ! भास इव रत्नमनर्घयन्ति ॥ 27 ॥

युगपदनिशमक्षैः स्वैः स्वतो वाऽऽक्षकार्ये
नियममनियमं वा प्राप्य रङ्गाधिराज !।
करतलवदशेषं पश्यसि स्वप्रकाशं
तदवरणममोघं ज्ञानमाम्नासिषुस्ते ॥ 28 ॥

नयनश्रवणो दृशा शृणो -
ष्यथ ते रङ्गपते ! महेशितुः।
करणैरपि कामकारिणः
घटते सर्वपथीनमीक्षणम् ॥ 29 ॥

सार्वज्ञ्येनाज्ञमूलं जगदभिदधतो वारितास्साक्षिमात्रात्
साङ्ख्योक्तात्कारणं त्वां परयति भगवन्नैश्वरी रङ्गशायिन् !।

अप्रेर्योऽन्यैः स्वतन्त्रोऽप्रतिहति सदसत्कर्मचैत्र्या विचित्रं
यत्रेच्छालेशतस्त्वं युगपदगणयन् विश्वमाविश्वकर्थ ॥ 30 ॥

कार्येऽनन्ते स्वतनुमुखतस्त्वामुपादानमाहुः
सा ते शक्तिस्सुकरमितरच्चेति वेलां विलङ्घ्य।
इच्छा यावद्विहरति सदा रङ्गराजानपेक्षा
सैवैशानादतिशयकरी सोर्णनाभौ विभाव्या ॥ 31 ॥

स्वमहिमस्थितिरीश ! भृशक्रियो -
ऽप्यकलितश्रम एव बिभर्षि यत्।
वपुरिव स्वमशेषमिदं बलं
तव पराश्रितकारणवारणम् ॥ 32 ॥

मृगनाभिगन्ध इव यत्सकलार्थान्
निजसन्निधेरविकृतो विकृणोषि।
प्रियरङ्ग ! वीर्यमिति तत्तु वदन्ते
सविकारकारणमितो विनिवार्यम् ॥ 33 ॥

सहकार्यपेक्षमपि हातुमिह
तदनपेक्षकर्तृता।
रङ्गधन ! जयति तेज इति प्रण -
तार्तिजित् प्रतिभटाभिभावुकम् ॥ 34 ॥

मर्त्यौत्थायं विरिञ्चावधिकमुपरि चोत्प्रेक्ष्य मीमांसमाना
रङ्गेन्द्रानन्दवल्ली तव गुणनिवहं यौवनानन्दपूर्वम्।
न स्वार्थं स्पृष्टुमीष्टे स्खलति पथि परं मूकलायं निलिल्ये
हन्तैवं त्वद्गुणानां अवधिगणनयोः का कथा चित्तवाचोः ॥ 35 ॥

न्यधायिषत ये गुणा निधिनिधायमारण्यके -
ष्वमी म्रदिमचातुरीप्रणतचापलक्षान्तयः।

दयाविजयसौन्दरीप्रभृतयोऽपि रत्नौघवत्
जगद्व्यवहृतिक्षमा वरद ! रङ्गरत्नापणे ॥ 36 ॥

यमाश्रित्यैवात्मंभरय इव ते सद्गुणगणाः
प्रथन्ते सोऽनन्तस्ववशघनशान्तोदितदशः।
त्वमेव त्वां वेत्थ स्तिमितवितरङ्गं वरद ! भोः !
स्वसंवेद्यस्वात्मद्वयसबहुलानन्दभरितम् ॥ 37 ॥

आघ्रायेश्वरगन्धमीशसदृशंमन्यास्तवेन्द्रादयो
मुह्यन्ति त्वमनाविलो निरवधेर्भूम्रः कणेहत्य यत्।
चित्रीयेमहि नात्र रङ्गरसिक ! त्वं त्वन्महिम्नः परः
वैपुल्यान्महितः स्वभाव इति वा किन्नाम सात्म्यं न ते ॥ 38 ॥

षाङ्गुण्याद्वासुदेवः पर इति स भवान् मुक्तभोग्यो बलाढ्यात्
बोधात् सङ्कर्षणस्त्वं हरति वितनुषे शास्त्रमैश्वर्यवीर्यात्।
प्रद्युम्नस्सर्गधर्मो नयसि च भगवन् शक्तितेजोऽनिरुद्धः
बिभ्राणः पासि तत्त्वं गमयसि च तथा व्यूह्य रङ्गाधिराज ! ॥ 39 ॥

जाग्रत्स्वप्रात्यलसतुरीय -
प्रायध्यातृक्रमवदुपास्यः।
स्वामिंस्तत्तत्सहपरिबर्हः
चातुर्व्यूहं वहसि चतुर्धा ॥ 40 ॥

अचिदविशेषितान् प्रलयसीमनि संसरतः
करणकलेबरैर्घटयितुं दयमानमनाः।
वरद ! निजेच्छयैव परवानकरोः प्रकृतिं
महदभिमानभूतकरणावलिकोरकिणीम् ॥ 41 ॥

निम्नोन्नतं च करुणं च जगद्विचित्रं
 कर्म व्यपेक्ष्य सृजतस्तव रङ्गशेषिन्।
 वैषम्यनिर्घृणतयोर्न खलु प्रसक्तिः
 तत्रह्यसूत्रसचिवाः श्रुतयो गृणन्ति ॥ 42 ॥

स्वाधीने सहकारिकारणगणे कर्तुश्शरीरेऽथवा
 भोक्तुः स्वानुविधापराधविधयोः राज्ञो यथा शासितुः।
 दातुर्वाऽर्थिजने कटाक्षणमिव श्रीरङ्गसर्वस्व ! ते
 स्रष्टुस्सृज्यदशाव्यपेक्षणमपि स्वातन्त्र्यमेवावहेत् ॥ 43 ॥

प्रलयसमयसुप्तं स्वं शरीरैकदेशं
 वरद ! चिदचिदाख्यं स्वेच्छया विस्तृणानः।
 खचितमिव कलापं चित्रमातत्य धून्वन्
 अनुशिखिनि शिखीव क्रीडसि श्रीसमक्षम् ॥ 44 ॥

भूयो भूयस्त्वयि हितपरेऽप्युत्पथानात्मनीन -
 स्रोतोमग्नानपि पथि नयंस्त्वं दुराशावशेन।
 रुग्णे तोके स्व इव जननी तत्कषायं पिबन्ती
 तत्तद्वर्णाश्रमविधिवशः क्लिश्यसे रङ्गराज ! ॥ 45 ॥

सार्व ! त्वत्कं सकलचरितं रङ्गधामन् ! दुराशा
 पाशेभ्यस्स्यान्न यदि जगतां जातु मूर्खोत्तराणाम्।
 निस्तन्द्रालोस्तव नियमतो नर्तुलिङ्गप्रवाहा
 सर्गस्थेमप्रभृतिषु सदाजागरा जाघटीति ॥ 46 ॥

सुहृदिव निगलाद्यैरुन्मदिष्णुं नृशंसं
 त्वमपि निरयपूर्वैर्दण्डयन् रङ्गनेतः !।
 तदितरमपि बाधात्रायसे भोगमोक्ष -
 प्रदिरपि तव दण्डापूपिकातस्सुहृत्वम् ॥ 47 ॥

धृतिनियमनरक्षावीक्षणैश्शास्त्रदान -
 प्रभृतिभिरचिकित्स्यान् प्राणिनः प्रेक्ष्य भूयः।
 सुरमनुजतिरश्चां सर्वथा तुल्यधर्मा
 त्वमवतरसि देवोऽजोऽपि सन्नव्ययात्मा ॥ 48 ॥

अनुजनुरनुरूपरूपचेष्टा
 न यदि समागममिन्दिराऽकरिष्यत्।
 असरसमथवाऽप्रियम्भविष्णु
 ध्रुवमकरिष्यत रङ्गराजनर्म ॥ 49 ॥

गरीयस्त्वं परिजानन्ति धीराः
 परं भावं मनुजत्वादिभूष्णुम्।
 अजानन्तस्त्ववजानन्ति मूढाः
 जनिध्वं ते भगवञ्जन्म कर्म ॥ 50 ॥

मध्ये विरिञ्चगिरिशं प्रथमावतारः
 तत्साम्यतः स्थगयितुं तव चेत् स्वरूपम्।
 किं ते परत्वपिशुनैरिह रङ्गधामन् !
 सत्त्वप्रवर्तनकृपापरिपालनाद्यैः ॥ 51 ॥

मधुः कैटभश्चेति रोधं विधूय
 त्रयीदिव्यचक्षुर्विधातुर्विधाय।
 स्मरस्यङ्ग ! रङ्गिंस्तुरङ्गावतारः
 समस्तं जगज्जीवयिष्यस्यकस्मात् ॥ 52 ॥

रङ्गधे ! तिमिरघस्मरशीत -
 स्वच्छहंसतनुरिन्दुरिवोद्यन्।
 वेदभाभिरनुजग्रहिथाऽऽर्तान्
 ज्ञानयज्ञसुधयैव समृद्ध्यन् ॥ 53 ॥

वटदलमधिशय्य रङ्गधामन् !

शयित इवार्णवतर्णकः पदाब्जम्।

अधिमुखमुदरे जगन्ति मातुं

निदधित वैष्णवभोग्यलिप्सया वा ॥ 54 ॥

उन्मूल्याहर मन्दराद्रिमहिना तं सम्बधानामुना

दोर्भिश्चञ्चलमालिकैश्च दधिनिर्माथं मथानाम्बुधिम्।

श्रीरङ्गेश्वर ! चन्द्रकौस्तुभसुधापूर्वं गृहाणेति ते

कुर्वाणस्य फलेग्रहिर्हि कमलालाभेन सर्वः श्रमः ॥ 55 ॥

देवीहस्ताम्बुजेभ्यश्चरणकिसलये संवहद्भ्योऽपहत्य

प्रत्यस्यानन्तभोगं झटिति चलपुटे चक्षुषी विस्तृणानः।

आक्षिप्योरश्च लक्ष्म्याः स्तनकलशकनत्कुङ्कुमस्तोमपङ्कात्

देवः श्रीरङ्गधामा गजपतिघुषिते व्याकुलः स्तात् पुरो नः ॥ 56 ॥

अतन्त्रितचमूपतिप्रहितहस्तमस्वीकृत -

प्रणीतमणिपादुकं किमिति चाकुलान्तःपुरम्।

अवाहनपरिष्क्रियं पतगराजमारोहतः

करिप्रवरबृंहिते भगवतस्त्वरायै नमः ॥ 57 ॥

यं पश्यन्विश्वधुर्यां धियमसकृदथो मन्थरां मन्यमानः

हुङ्कारास्फालनाङ्घ्रिप्रहतिभिरपि तं ताक्ष्यमध्यक्षिपस्त्वम्।

किञ्चोदञ्चनुदस्थास्तमथ गजपतेर्बृंहिते जृम्भमाणे

देव ! श्रीरङ्गबन्धो ! प्रणमति हि जने कान्दिशीकी दशा ते ॥ 58 ॥

श्रीरङ्गेशय ! शरणं ममासि वात्या -

व्यालोलत्कमलतटाकताण्डवेन।

स्रग्भूषाम्बरमयथायथं दधानः

धिङ्गामित्यनुगजगर्जमाजगन्थ ॥ 59 ॥

मीनतनुस्त्वं नावि निधाय
 स्थिरचरपरिकरमनुमनु भगवन् !।
 वेदसनाभिस्वोक्तिविनोदैः
 अकलितलयभयलवममुमवहः ॥ 60 ॥

श्रीनयनाभोद्भासुरदीर्घ
 प्रविपुलसुरुचिरशुचिशिशिरवपुः।
 पक्षनिगीर्णोद्गीर्णमहाब्धि
 स्थलजलविहरणरतगतिरचरः ॥ 61 ॥

चकर्थ श्रीरङ्गिन् ! निखिलजगदाधारकमठो
 भवन् धर्मान् कूर्मः पुनरमृतमन्थाचलधरः।
 जगन्थ श्रेयस्त्वं मरकतशिलापीठललितो
 जलादुद्यलक्ष्मीपदकिसलयन्याससुलभम् ॥ 62 ॥

हृदि सुररिपोर्दंष्ट्रोत्खाते क्षिपन् प्रलयार्णवं
 क्षितिकुचतटीमर्चन् दैत्यास्रकुङ्कुमचर्चया।
 स्फुटधुतसटाभ्राम्यद्ब्रह्मस्तवोन्मुखबृंहितः
 शरणमसि मे रङ्गिंस्त्वं मूलकोलतनुर्भवन् ॥ 63 ॥

नृहरिदशयोः पश्यन्नौत्पत्तिकं घटनाद्भुतं
 नरमुत हरिं दृष्ट्वैकैकं समुद्विजते जनः।
 इति किल सिताक्षीरन्यायेन सङ्गमिताङ्गकं
 स्फुटसटमहादंष्ट्रं रङ्गेन्द्रसिंहमुपास्महे ॥ 64 ॥

द्विषाणद्वेषोद्यन्नयनवनवह्निप्रशमन -
 भ्रमल्लक्ष्मीवक्त्रप्रहितमधुगण्डूषसुषमैः।
 नखक्षुण्णारातिक्षतजपटलैराप्लुतसटा -
 छटास्कन्धो रुन्धे दुरितमिह पुंस्पञ्चवदनः ॥ 65 ॥

नखाग्रग्रस्तेऽपि द्विषति निजभक्तद्रुहि रुषः
 प्रकर्षाद्विष्णुत्वद्विगुणपरिणाहोत्कटतनुः।
 विरुद्धे वैयग्रीसुघटितसमानाधिकरणे
 नृसिंहत्वे बिभ्रद्वरद ! बिभरामासिथ जगत् ॥ 66 ॥

दैत्यौदार्येन्द्रयाञ्चाविहतिमपनयन् वामनोऽर्थी त्वमासीः
 विक्रान्ते पादपद्मे त्रिजगदणुसमं पांसुलीकृत्य लिल्ये।
 नाभीपद्मश्च मानक्षममिव भुवनग्राममन्यं सिसृक्षुः
 तस्थौ रङ्गेन्द्र ! वृत्ते तव जयमुखरो डिण्डिमस्तत्र वेदः ॥ 67 ॥

भवान् रामो भूत्वा परशुपरिकर्मा भृगुकुलात्
 अलावीद्भूपालान् पितृगणमताप्सीत्तदसृजा।
 भुवो भाराक्रान्तं लघु तलमुपाचीकृपदिति
 द्विषामुग्रं पश्योऽप्यनघ ! मम माजीगणदघम् ॥ 68 ॥

मनुजसमयं कृत्वा नाथावतेरिथ पद्मया
 क्वचन विपिने सा चेदन्तर्धिनर्म विनिर्ममे।
 किमथ जलधिं बद्ध्वा रक्षो विधीशवरोद्धतं
 बलिमुखकुलोच्छिष्टं कुर्वन् रिपुं निरपत्रयः ॥ 69 ॥

यद्द्यूते विजयापदानगणना कालिङ्गदन्ताङ्कुरैः
 यद्विश्लेषलवोऽपि कालियभुवे कोलाहलायाभवत्।
 दूत्येनापि च यस्य गोपवनिताः कृष्णागसां व्यस्मरन्
 तं त्वां क्षेमकृषीवलं हलधरं रङ्गेश ! भक्तास्महे ॥ 70 ॥

आकण्ठवारिभरमन्थरमेघदेश्यं
 पीताम्बरं कमललोचनपञ्चहेति।
 ब्रह्म स्तनन्धयमयाचत देवकी त्वां
 श्रीरङ्गकान्त ! सुतकाम्यति काऽपरैवम् ॥ 71 ॥

शैलोऽग्निश्च जलांबभूव मुनयो मूढांबभूवुर्जडाः
 प्राज्ञामासुरगास्सगोपममृतामासुर्महाशीविषाः।
 गोव्याघ्रास्सहजांबभूवुरपरे त्वन्यांबभूवुः प्रभो !
 त्वं तेष्वन्यतमांबभूविथ भवद्वेणुक्वणोन्माथने ॥ 72 ॥

कल्कितनुर्धरणीं लघयिष्यन्
 कलिकलुषान् विलुनासि पुरा त्वम्।
 रङ्गनिकेत ! लुनीहि लुनीही -
 त्यखिलमरुन्तुदमद्य लुनीहि ॥ 73 ॥

आस्तां ते गुणराशिवद्गुणपरीवाहात्मनां जन्मनां
 सङ्ख्या भौमनिकेतनेष्वपि कुटीकुञ्जेषु रङ्गेश्वर !।
 अर्च्यस्सर्वसहिष्णुरर्चकपराधीनाखिलात्मस्थितिः
 प्रीणीषे हृदयालुभिस्तव ततश्शीलाज्जडीभूयते ॥ 74 ॥

श्रीमद्वयोम नसीम वाङ्मनसयोस्सर्वेऽवताराः क्वचित्
 काले विश्वजनीनमेतदितिधीः श्रीरङ्गधामन्यथ।
 आर्तस्वागतिकैःकृपाकलुषितैरालोकितैरार्द्रयन्
 विश्वत्राणविमर्शनस्खलितया निद्रासि जागर्यया ॥ 75 ॥

सर्गाभ्यासविशालया निजधिया जानन्ननन्तेशयं
 भारत्या सहधर्मचाररतया स्वाधीनसङ्कीर्तनः।
 कल्पानेव बहून् कमण्डलुगलद्गङ्गाप्लुतोऽपूजयत्
 ब्रह्मा त्वां मुखलोचनाञ्जलिपुटैः पद्मैरिवाऽऽवर्जितैः ॥ 76 ॥

मनुकुलमहीपालव्यानम्रमौलिपरम्परा -
 मणिमकरिकारोचिर्नीराजिताङ्घ्रिसरोरुहः।
 स्वयमथ विभो ! स्वेन श्रीरङ्गधामनि मैथिली -
 रमणवपुषा स्वार्हाण्याराधनान्यसि लम्भितः ॥ 77 ॥

मन्वन्ववाये द्रुहिणे च धन्ये
 विभीषणेनैव पुरस्कृतेन ।
 गुणैर्दरिद्राणामिमं जनं त्वं
 मध्येसरिन्नाथ ! सुखाकरोषि ॥ 78 ॥

तेजः परं तत्सवितुर्वरेण्यं
 धाम्ना परेणाप्रणखात्सुवर्णम् ।
 त्वां पुण्डरीकेक्षणमामनन्ति
 श्रीरङ्गनाथं तमुपासिषीय ॥ 79 ॥

आत्माऽस्य गन्तुः परितस्थुषश्च
 मित्रस्य चक्षुर्वरुणस्य चाग्नेः ।
 लक्ष्म्या सहौत्पत्तिकगाढबन्धं
 पश्येम रङ्गे शरदश्शतं त्वाम् ॥ 80 ॥

यस्यास्मि पत्युर्न तमन्तरेमि
 श्रीरङ्गतुङ्गायतने शयानम् ।
 स्वभावदास्येन च योऽहमस्मि
 स सन् यजे ज्ञानमयैर्मखैस्तम् ॥ 81 ॥

आयुः प्रजानाममृतं सुराणां
 रङ्गेश्वरं त्वां शरणं प्रपद्ये ।
 मां ब्रह्मणेऽस्मै महसे तदर्थं
 प्रत्यञ्चमेनं युनजै परस्मै ॥ 82 ॥

आर्तिं तितीर्षुरथ रङ्गपते ! धनायन्
 आत्मभरिर्विविदिषुर्निजदास्यकाम्यन् ।
 ज्ञानीत्यमून् सममथास्सममत्युदारान्
 गीतासु देव ! भवदाश्रयणोपकारान् ॥ 83 ॥

नित्यं काम्यं परमपि कतिचित्
 त्वय्यध्यात्मस्वमतिभिरममाः।
 न्यस्यासङ्गा विदधति विहितं
 श्रीरङ्गेन्दो ! विदधति न च ते ॥ 84 ॥

प्रत्यञ्चं स्वं पञ्चविंशं पराचः
 सञ्चक्षाणास्तत्त्वराशेर्विविच्य।
 युञ्जानाश्चर्तम्भरायां स्वबुद्धौ
 स्वं वा त्वां वा रङ्गनाथाऽऽप्नुवन्ति ॥ 85 ॥

अथ मृदितकषायाः केचिदाजानदास्य -
 त्वरितशिथिलचित्ताः कीर्तिचिन्तानमस्याः।
 विदधति ननु पारं भक्तिनिघ्ना लभन्ते
 त्वयि किल ततमे त्वं तेषु रङ्गेन्द्र ! किं तत् ॥ 86 ॥

उपादत्ते सत्तास्थितिनियमनाद्यैश्चिदचितौ
 स्वमुद्दिश्य श्रीमानिति वदति वागौपनिषदी।
 उपायोपेयत्वे तदिह तव तत्त्वं न तु गुणौ
 अतस्त्वां श्रीरङ्गेशय ! शरणमव्याजमभजम् ॥ 87 ॥

पटुनैकवराटिकेव क्लृप्ता
 स्थलयोः काकणिकासुवर्णकोट्योः।
 भवमोक्षणयोस्त्वयैव जन्तुः
 क्रियते रङ्गनिधे ! त्वमेव पाहि ॥ 88 ॥

ज्ञानक्रियाभजनसम्पदकिञ्चनोऽहम्
 इच्छाधिकारशकनानुशयानभिज्ञः।
 रङ्गेश ! पूर्णवृजिनश्शरणं भवेति
 मौख्याद्ब्रवीमि मनसा विषयाकुलेन ॥ 89 ॥

त्वयि सति पुरुषार्थे मत्परे चाहमात्म -
 क्षयकरकुहनार्थाञ्छद्दधद्रङ्गचन्द्र !।
 जनमखिलमहंयुर्वञ्चयामि त्वदात्म -
 प्रतिमभवदनन्यज्ञानिवद्देशिकस्सन् ॥ 90 ॥

अतिक्रामन्नाज्ञां तव विधिनिषेधेषु भवते -
 ऽप्यभिद्रुह्यन्वाग्धीकृतिभिरपि भक्ताय सततम्।
 अजानन् जानन् वा भवदसहनीयागसि रतः
 सहिष्णुत्वाद्रङ्गप्रवण ! तव माभूवमभरः ॥ 91 ॥

प्रकुपितभुजगफणानामिव विषयाणामहं छायाम्।
 सति तव भुजसुरविटपिप्रच्छाये रङ्गजीवित ! भजामि ॥ 92 ॥

त्वत्सर्वशक्तेरधिकाऽस्मदादेः
 कीटस्य शक्तिर्बत रङ्गबन्धो !।
 यत्त्वत्कृपामप्यति कोशकार -
 न्यायादसौ नश्यति जीवनाशम् ॥ 93 ॥

श्रीरङ्गेश ! त्वद्गुणानामिवास्म -
 द्दोषाणां कः पारदृश्वा यतोऽहम्।
 ओघे मोघोदन्यवत् त्वद्गुणानां
 तृष्णापूरं वर्षतां नास्मि पात्रम् ॥ 94 ॥

त्वं चेन्मनुष्यादिषु जायमानः
 तत्कर्मपाकं कृपयोपभुङ्क्षे।
 श्रीरङ्गशायिन् ! कुशलेतराभ्यां
 भूयोऽभिभूयेमहि कस्य हेतोः ॥ 95 ॥

क्षमा सापराधेऽनुतापिन्युपेया
 कथं सापराधेऽपि दृप्ते मयि स्यात्।

तथाऽप्यत्र रङ्गाधिनाथानुताप -
व्यपायं क्षमेतातिवेला क्षमा ते ॥ 96 ॥

बलिभुजि शिशुपाले तादृगागस्करे वा
गुणलवसहवासात्त्वत्क्षमा सङ्कुचन्ती ।
मयि गुणपरमाणूदन्तचिन्तानभिज्ञे
विहरतु वरदासौ सर्वदा सार्वभौमी ॥ 97 ॥

दया परव्यसनहरा भवव्यथा
सुखायते मम तदहं दयातिगः ।
तथाऽप्यसौ सुखयति दुःखमित्यतः
दयस्व मां गुणमय ! रङ्गमन्दिर ! ॥ 98 ॥

गर्भजन्मजरामृतिक्लेशकर्मषडूर्मिगः ।
श्वेव देववषट्कृतं त्वां श्रियोऽर्हमकामये ॥ 99 ॥

अनुकृत्य पूर्वपुंसः रङ्गनिधे !
विनयडम्भतोऽमुष्मात् ।
शुन इव मम वरमृद्धेः
उपभोगस्त्वद्वितीर्णायाः ॥ 100 ॥

सकृत्प्रपन्नाय तवाहमस्मी -
त्यायाचते चाभयदीक्षमाणम् ।
त्वामप्यपास्याहमहम्भवामि
रङ्गेश ! विस्रम्भविवेकरेकात् ॥ 101 ॥

तव भरोऽहमकारिषि धार्मिकैः
शरणमित्यपि वाचमुदैरिरम् ।
इति ससाक्षिकयन्निदमद्य मां
कुरु भरं तव रङ्गधुरन्धर ! ॥ 102 ॥

दयाऽन्येषां दुःखाप्रसहनमनन्योऽसि सकलैः
 दयालुस्त्वं नातः प्रणमदपराधानविदुषः।
 क्षमा ते रङ्गेन्दो ! भवति न तरां नाथ ! न तमां
 तवौदार्यं यस्मात्तव विभवमर्थिस्वममथाः ॥ 103 ॥

गुणतुङ्गतया तव रङ्गपते !
 भृशनिम्नमिमं जनमुन्नमय।
 यदपेक्ष्यमपेक्षितुरस्य हि तत्
 परिपूरणमीशितुरीश्वरता ॥ 104 ॥

त्वं मीनपानीयनयेन कर्म -
 धीभक्तिवैराग्यजुषो बिभर्षि।
 रङ्गेश ! मां पासि मितम्पचं यत्
 पानीयशालं मरुभूषु तत्स्यात् ॥ 105 ॥
 ॥ इति श्रीरङ्गराजस्तवं समाप्तम् ॥